

Schaliegaswinning

Deze kabinetsperiode wordt niet naar schaliegas geboord. Dat heeft het kabinet in juli 2015 besloten. Commerciële opsporing in opdracht van bedrijven en winning van schaliegas is de komende vijf jaar in Nederland niet aan de orde. De overheid verlengt bestaande vergunningen voor schaliegas niet. Het kabinet besluit eind 2015 of schaliegaswinning voor Nederland nog als optie in beeld blijft.

Wat is schaliegas?

Schaliegas is gas dat opgesloten zit in kleisteenachtige aardlagen, ook wel schalies genoemd. Gas uit schalie is gewoon aardgas. Het bestaat – net als het gas dat bijvoorbeeld in Groningen wordt gewonnen – voornamelijk uit methaan. Het verschil zit in de manier van winnen van het gas. Gas uit Groningen wordt gewonnen uit zandsteen. Het gas stroomt hier makkelijk uit. Omdat schalie een harde aardlaag is wordt het met technieken als horizontaal boren en fracken uit de grond gehaald.

Hoe gebeurt het?

Om het aardgas te winnen wordt in Nederland tot op enkele kilometers diepte geboord waarna het boorgat horizontaal afbuigt en enkele kilometers door de schalielaag heen boort. Vervolgens wordt onder hoge druk water geïnjecteerd in de schalielagen waardoor er scheurtjes ontstaan. Dit heet fracken. De scheurtjes worden opgehouden met korrels zand, die met het water mee naar beneden gebracht worden. Ook worden chemische hulpstoffen toegevoegd om er onder andere voor te zorgen dat het zand in de ontstane scheurtjes dringt. In feite wordt de doorlaatbaarheid van het gesteente dus vergroot, waardoor het gas makkelijker naar

de put kan stromen. De aangebrachte scheurtjes hebben een lengte van enkele tientallen meters. Fracken is niet nieuw. Het wordt al zo'n 40 jaar toegepast bij reguliere aardgaswinning op land en zee.

Wat gebeurt er in Nederland?

Tot 2020 zal in Nederland geen commerciële schaliegaswinning plaatsvinden. Eind 2015 komt het kabinet met een integrale visie op de energievoorziening. In dit energierapport wordt ook ingegaan op de vraag welke rol fossiele brandstoffen in de overgang naar een duurzame energievoorziening spelen. Als naar voren komt dat het wenselijk is schaliegas als optie *niet* uit te sluiten, wordt verder onderzoek gedaan. Waaronder enkele onderzoeksboringen met een zuiver wetenschappelijk doel. De boringen gebeuren dan niet in opdracht van commerciële partijen maar in opdracht van de overheid. Dat onderzoek is nodig om de huidige onderzoeksgegevens van schaliegaswinningen in het buitenland, aan te vullen met onderzoek naar de specifieke Nederlandse situatie.

Wat gebeurt er met verleende vergunningen?

Er waren drie opsporingsvergunningen verleend aan bedrijven die schaliegas wilden opsporen. In 2009 is er een opsporingsvergunning verleend voor een gebied in de Peel. In 2010 zijn er twee opsporingsvergunningen verleend in Noord-Brabant en in de Noordoostpolder. Deze vergunningen zijn inmiddels verlopen en worden niet verlengd.

Wat zijn de risico's?

Om het gas uit schalielagen te winnen is fracking van het gesteente nodig. Daarbij is er een zeker risico op een calamiteit waardoor

chemische hulpstoffen kunnen lekken of vervuild water uit de boorput kan ontsnappen. Als gevolg daarvan kan verontreiniging van grondwater optreden. Door het stellen van extra voorwaarden aan mijnbouwbedrijven en door gevoelige gebieden uit te sluiten wordt de kans op calamiteiten geminimaliseerd. Verder kunnen de boringen aardbevingen veroorzaken als dit gebeurt in de buurt van breuken in de bodem die op spanning staan. Het risico op bevingen kan flink worden teruggebracht door deze breuklijnen vooraf goed in kaart te brengen. En door voldoende afstand van deze breuklijnen te houden. De kans op bodemdaling -zoals bij de aardgaswinning in Groningen- is bij schaliegaswinning vrijwel afwezig volgens het planMER schaliegas. Dit komt omdat er bij boringen naar schaliegas geen sprake is van samendrukking van de grond. Bij normale aardgaswinning gebeurt dit wel.

Omdat een boring naar schaliegas ondergronds een relatief klein gebied kan bestrijken, zal in de praktijk de boorinstallatie steeds na 1 á 2 jaar verplaatsen naar een nieuwe winningslocatie. Bovengronds is dus een boorinstallatie aanwezig die verschuift totdat het gehele winningsgebied in productie is.

Besluitvorming

Eind 2015 is het Energierapport gereed, waarin het kabinet zijn visie geeft op het energiebeleid na 2020. Op basis hiervan zal besloten worden of schaliegaswinning in Nederland al dan niet kan worden uitgesloten. De ruimtelijke vertaling van dit besluit wordt meegenomen in de Structuurvisie Ondergrond.

De planMER schaliegas is gereed. Hierin zijn de milieueffecten van schaliegaswinning beschreven. Dit onderzoek wordt naar verwachting begin 2016 tegelijk met de planMER Structuurvisie Ondergrond - en de Ontwerp Structuurvisie Ondergrond ter inzage gelegd. In de Structuurvisie Ondergrond wordt, waar nodig, een integrale afweging gemaakt tussen de verschillende ondergrondse activiteiten.

Er gebeurt veel in de ondergrond. Er lopen buizen en leidingen, we halen drinkwater uit de grond en nóg dieper winnen we energie. Om goede afspraken te maken over het efficiënt en duurzaam gebruik van de ondergrond werken het Rijk en lokale overheden samen aan de Structuurvisie Ondergrond. Vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, belangenorganisaties, particulieren en experts worden hier nauw bij betrokken. Zo werken partijen samen aan een sterk en duurzaam Nederland.

Meer informatie

www.rijksoverheid.nl/schaliegas
Oktober 2015